

7.- Manuel Milá y Fontanals, *Noticia de la vida y escritos de D. Próspero de Bofarull y Mascaró*. Barcelona: Imprenta de Juan Oliveres y Monmany, 1860. 109 pàgs.

ACA, Biblioteca, XLVII/1/18.

8.- Jesús-Ernesto Martínez Ferrando, *Próspero de Bofarull y Próspero de Mérimée: una amistad ejemplar*. Reus: Asociación de Estudios Reusenses, 1954. 106 pàgs.

ACA, Biblioteca, C N° 6-13.

9.- Rafael Conde y Delgado de Molina, "Próspero de Bofarull, entre el viejo y el nuevo Archivo de la Corona de Aragón". En: *Archivi e storia nell'Europa del XIX secolo: alle radici dell'identità culturale europea: atti del convegno internazionale di studi nei 150 anni dall'istituzione dell'Archivio Centrale, poi Archivio di Stato, di Firenze, (Firenze, 4-7 dicembre 2002)* / a cura di Irene Cotta e Rosalia Manno Tolu, 2 vol. (XXV, 931 pàgs). Roma: Ministero per i beni e le attività culturali, Direzione generale per gli archivi, 2006. Pàgs. 626-666.

ACA, Biblioteca, CF (136) 13.

FORA DE LA VITRINA:

10.- Venanci Vallmitjana: Bust de D. Pròsper de Bofarull i Mascaró. 1860.

11.- Pròsper de Bofarull i Mascaró: *Tabla Cronológica de los condes soberanos de Barcelona, con el facsímil de sus respectivas firmas y signos autógrafos. Y Arbol genealógico de los condes de Barcelona y de los reyes de España, considerados como tales que se alcanzan hasta Fernando VII*. Barcelona: Imprenta de J. Oliveres i Monmany. 1856.

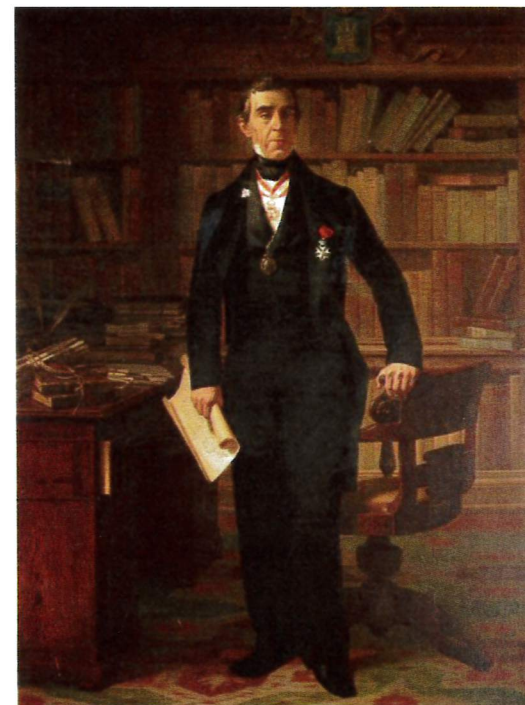
ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ

12 d'agost del 1814

D. Pròsper de Bofarull i Mascaró jura el seu càrrec como a arxiver de la Corona d'Aragó

"La primera base de los archivos debe ser la restauración y conservación de los papeles, y luego su arreglo y colocación; y, practicadas estas operaciones, el inventario y la indicación para sacar de ellos las verdades ignoradas que contengan."

(Pròsper de Bofarull i Mascaró, Comentaris del 1844 al Reglament de l'Arxiu de la Corona d'Aragó del 1754).

Pròsper de Bofarull, retratat per Claudi Lorenzale (ACA).

Pròsper de Bofarull i Mascaró (Reus, 1777- Barcelona, 1859) va ser cap de l'Arxiu de la Corona d'Aragó entre el 1814 i el 1840 i posteriorment entre el 1844 i el 1849. La seva obra marca un punt d'inflexió en la història secular del Centre. Bofarull va convertir l'Arxiu de la Corona d'Aragó en un instrument al servei de la recerca històrica. La seva tasca va ser immensa: va prendre mesures de gran importància per a la seguretat, conservació i restauració del material arxivístic; va avançar en la seva classificació i ordenació; va elaborar uns inventaris modèlics; va restaurar i va prosseguir l'enquadració de milers de registres i volums. Al final de la seva vida, i després d'infinites gestions, va aconseguir la cessió del Palau del Lloctinent (situat en el complex del Palau Reial de Barcelona) com a seu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. De la seva època daten nombrosos ingressos de fons documentals molt valuosos, que es van salvar d'una destrucció segura gràcies a que es preservaren en l'Arxiu de la Corona d'Aragó, on encara es conserven: els registres i els llibres de les conclusions civils i criminals de la Real Audiència, els papers de la Dominació Napoleònica, els de la Junta Superior de Catalunya, l'arxiu de l'extingida Diputació del General de Catalunya, el de la "Legación de España en Génova y Turín", el de la Casa de la Moneda, i els manuscrits dels monestirs de Ripoll i de Sant Cugat del Vallès, entre d'altres.

En el camp de la Història, lligada a l'erudició tal com es concebia en aquell temps, són diversos els projectes de Pròsper de Bofarull: una col·lecció diplomàtica dels templers, una paleografia, un corpus sigil·logràfic, un gravat amb les signatures dels reis d'Aragó i dels comtes de Barcelona des de Guifré I el Pilós fins a Ferran VII, i un arbre genealògic d'aquests comtes i reis que abasta també des de Guifré I fins a Isabel II. En aquest terreny, la seva obra cabdal és *Los condes de Barcelona vindicados*, titulada originalment *Vindicta, Cronología y Genealogía de los reyes de España, considerados como condes soberanos de Barcelona*, apareguda en 1836. Va franquejar les portes de l'Arxiu als investigadors, a els qui va proporcionar milers de dades i informacions, i va divulgar el coneixement dels seus fons mitjançant la publicació de documents, tasca a la qual va donar una gran importància. Així va iniciar en 1847 l'edició de la coneguda *Colección de documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón*.

DOCUMENTS I BIBLIOGRAFIA:

1.- 1814 abril 28. Madrid

Comunicació de la Regència del regne al regent de l'Audiència de Catalunya del nomenament de Pròsper de Bofarull como a arxiver de la Corona d'Aragó.

ACA, Reial Audiència, Lligalls ("Papeles de S.E."), núm. 122.

2.- 1814 juliol 11. Madrid

Nomenament de Pròsper de Bofarull como a cap de l'Arxiu.

ACA, Col·leccions, Historia de l'Arxiu, caixa VI, en "Libro en que constan los asientos del Cavallero archivero, Oficiales y Portero de este Real y General Archivo de la Corona de Aragón establecido en la ciudad de Barcelona", f. 15r-17v.

3.- 1814 agost 12. Barcelona

Certificació del jurament del seu càrrec per Pròsper de Bofarull.

ACA, Reial Audiència, Lligalls ("Papeles de S. E."), núm. 215.

4.- 1814 agost 14. Barcelona

Inventari d'efectes i mobles de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

ACA, Col·leccions, Historia de l'Arxiu, caixa VIII.

5.- Félix Fluralbo [Pròsper de Bofarull i Mascaró], *Reflexiones sobre los perjuicios que ocasionaria á algunas provincias de España y en particular á Cataluña la traslacion de sus archivos á Madrid que propuso la comisión de Cortes en su dictamen y minuta de decreto presentado á las mismas en 19 de marzo de 1814*, Barcelona: Imprenta de José Torner, 1821. 7 pàgs.

ACA, Biblioteca, XXXIV/4/22-2.

6.- *Colección de documentos inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón / publicada de Real Orden por el archivero mayor D. Próspero de Bofarull y Mascaró*. Tomo I, Barcelona: Establecimiento tipográfico y litográfico de D. José Eusebio Monfort, 1847. XLVII + 358 pàgs.

ACA, Biblioteca, S.J.